

Baltijas jūras cūkdelfīnu aizsardzība

Cūkdelfīns ir iekļauts ES Biotopu direktīvas aizsargājamo sugu sarakstā, kā arī vairāku ES valstu Sarkanajās grāmatās. To aizsargā arī ANO vides programmas UNEP Vienošanās par mazo vaļu saglabāšanu Baltijas, Īrijas un Ziemeļjūrā, kā arī Ziemeļaustrumu Atlantijā (saīsinājumā -ASCOBANS), ko parakstījušas vairums Baltijas jūras valstu. ASCOBANS ietvaros izstrādātais Baltijas cūkdelfīnu glābšanas plāns (saukts Jastarņas plāns) rekomendē pasākumus cūkdelfīnu aizsardzībai, tai skaitā arī steidzamākos pētniecības darbus. Baltijas jūras valstu ekspertu grupa (Jastarņas grupa) tiekas reizi gadā, lai novērtētu atjaunošanas plāna ieviešanas gaitu un sagatavotu ieteikumus dalībvalstu valdībām.

Projekta partneri

Zviedrijā: Kolmardena zoodārzs (koordinators), Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra, AquaBiota Water Research (vadības ārpalpojums)

Somijā: Turku Lietišķo zinātņu universitāte, Vides ministrija, Sarkanniemi piedzīvojumu parks

Polijā: Gdaņskas universitāte, Meteoroloģijas un Ūdenssaimniecības institūts, Vides aizsardzības galvenā pārvalde

Dānijā: Nacionālais Vides pētījumu institūts, Dānijas Mežu un dabas aģentūra

Igaunija, Latvija un Lietuva piedalīsies projektā, ar darbu izpildītājiem no šīm valstīm slēdzot līgumus par akustisko jeb skaņu detektoru izvietojumu un apkalpošanu valstu jūras ūdeņos.

Vācija piedalīsies vairākās SAMBAH aktivitātēs. Vācijas Federālā dabas aizsardzības aģentūra finansēs Vācijas cūkdelfīnu monitoringa projektu, kura mājvieta atradīsies Vācijas Okeanogrāfijas muzejā Štrālzundē.

SAMBAH kontaktinformācija

Projekta vadība

Lūdzu rakstiet mums: info@sambah.org

Latvijas kontaktpunkts

E-pasts: hydro@latnet.lv

Telefons: 67602301

Adrese: Latvijas Hidroekoloģijas institūts, Daugavgrīvas 8 Rīga LV-1048

www.sambah.org

www.ascobans.org

SAMBAH

Cūkdelfīnu akustiskais monitorings Baltijas jūrā

SAMBAH ir starptautisks, Eiropas Savienības Vides aizsardzības finanšu instrumenta LIFE+ programmas ietvaros finansēts projekts kurā piedalās visas ap Baltijas jūru esošās ES valstis un kura galvenais mērķis ir nodrošināt Baltijas jūras cūkdelfīnu saglabāšanu.

Kāpēc vajadzīgs šāds projekts?

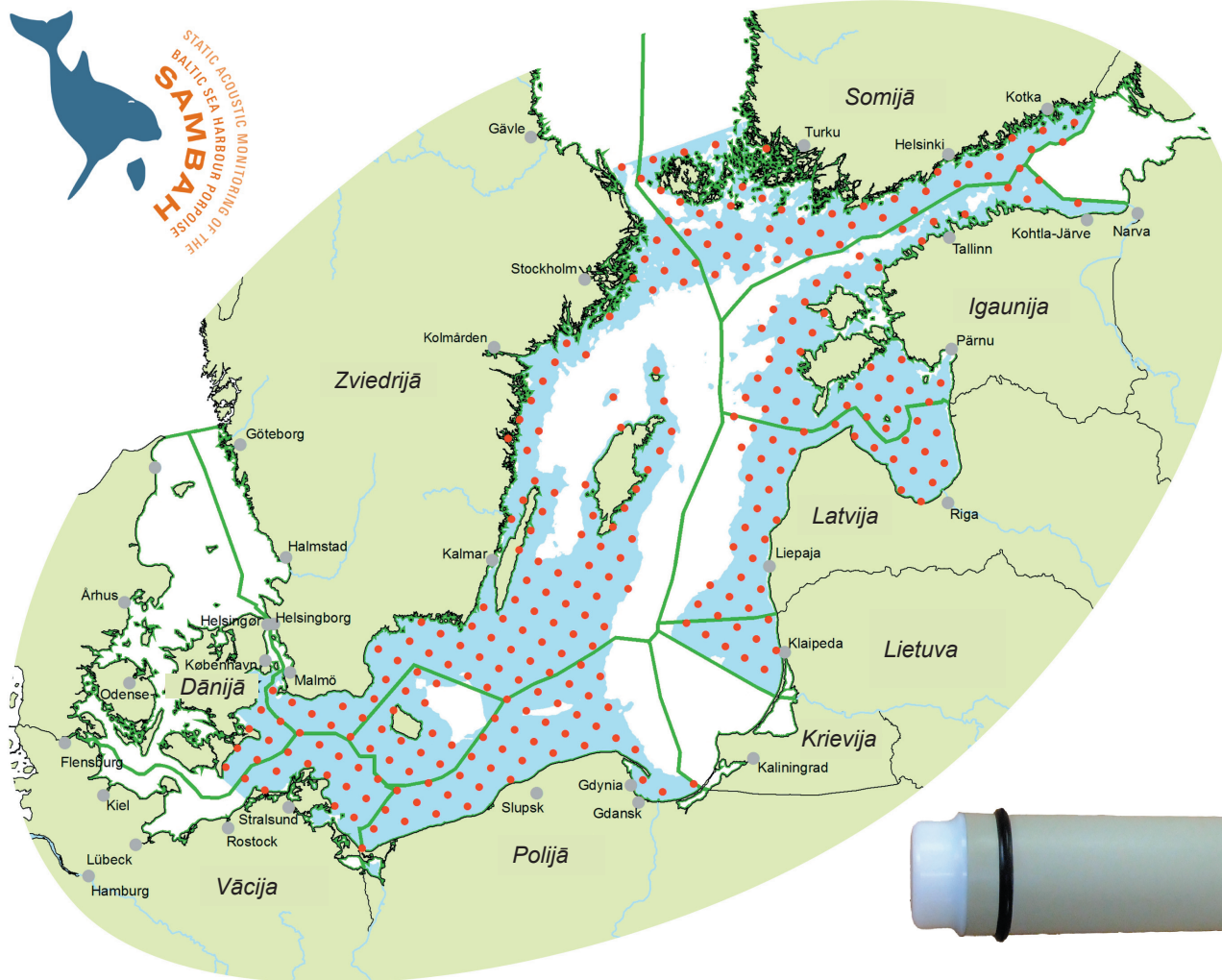
Cūkdelfīnu (*Phocoena phocoena*) skaits Baltijas jūrā ir neliels un pēdējās desmitgadēs krasi samazinājies. Tagad cūkdelfīni tiek uzskatīti par sevišķi apdraudētu sugu. Iespējamie draudi un problēmas gan joprojām ir maz zināmi, it īpaši potenciāli nelabvēlīgo faktoru kopējā ietekme, kā arī cūkdelfīnu ģeogrāfiskā izplatība.

Nezinot dzīvnieku skaitu un to, kādiem jūras biotopiem (dzīves vietām) tie dod priekšroku, ir grūti tos efektīvi aizsargāt. Tādēļ steidzami nepieciešams ievākt ziņas par populācijas skaitlisko apmēru un tās izmaiņām laika gaitā.

SAMBAH uzdevumos ietilpst:

- noteikt populācijas blīvumu un dzīvnieku kopējo skaitu;
- sagatavot cūkdelfīnu izplatības kartes pētāmajā rajonā;
- identificēt iespējamās dzīvnieku augstas koncentrācijas vietas, to iecienītākos biotopus un zonas, kurās ir lielāks risks cūkdelfīnu apdraudējumam no cilvēku darbības;
- sniegt informāciju par cūkdelfīniem administratīvajiem un saimnieciskajiem darbiniekiem, citiem ieinteresētajiem un plašākai publikai;
- ieviest labākās samērīgu izmaksu metodes plaša mēroga cūkdelfīnu novērojumiem ūdeņos, kur to daudzums ir neliels.

Projekta uzdevumu izpilde dos iespēju izveidot teritorijas sugas aizsardzībai Natura 2000 (Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju) tīkla ietvaros, kā arī veikt citus svarīgus sugas saglabāšanas pasākumus.

Kā iespējams palīdzēt

300 detektori cūkdelfīnu uzskaitē izklausās diezgan daudz, taču pētāmais rajons ir tik liels, ka pat viena detektora zaudējums var ievērojami pasliktināt datu kvalitāti. Tāpēc mēs lūdzam jūs pievērst uzmanību mūsu ierīcēm jūrā! Ja detektors ir stingri noenkurots, lūdzu, atstājiet to neaizskartu. Ja atrodi kādu brīvi peldošu vai izskalotu krastā, lūdzu, sazinieties ar mums! Lūdzu, izvairieties no zvejošanas un tralēšanas detektoru tuvumā. Kontaktinformācija ir bukleta aizmugurē.

Kur atradīsies detektori?

Pētījumu rajons ir robežās no Darsa un Limhamnas grēdām dienvidrietumos līdz Ālandu arhipelāga ziemeļu robežai ziemeļos. Detektori tiks izvietoti jūras rajonos, kur ūdens dziļums ir robežās no 5 līdz 80 m.

Kad?

Ap 300 cūkdelfīnu akustisko detektoru tiks izvietoti pētījumu rajonā 2011. gada janvārī un atradīsies tur līdz 2012. gada decembrim. Datu analīze tiks veikta 2013. un 2014. gadā. Projekts noslēgsies 2014. gada decembrī.

Kā cūkdelfīnus uzskaitīs?

Cūkdelfīnu sastopamība Baltijas jūrā tiks pētīta, izmantojot akustiskos detektorus, kas tiks izvietoti dažādās jūras vietās. Ar enkuru palīdzību detektori tiks nostiprināti apmēram 2 m virs grunts. Detektori uztver un ieraksta cūkdelfīnu izdotos skaņas signālus aptuveni 100 m rādiusā ap tiem. Tādejādi detektori fiksēs katru garām peldošu cūkdelfīnu. Izmantojot 300 detektoru datus, tiks aprēķināts cūkdelfīnu daudzums pētījumu rajonā. Šo informāciju izmantos biotopu modelēšanā un paaugstinātas koncentrācijas vietu un iecienītāko biotopu analīzei.